

ÉRTJÜK, ÉRTJÜK...

ÍRTA: G.GY. - 1990-04-01

MIT SZÓLNÁNAK AHHOZ, ha a román sajtó nagy része magyar kézen volna – teszi fel látszatra a románoknak szóló szónoki kérdést Sebestyén Béla a Magyar Fórumban -, ha a tv ernyőjén naponként magukat románként tettető magyarok néznének rájuk, ha a színház, a film és a tudományos élet magyar mentalitást tükrözne, s közben állandóan a másság tiszteletére oktatgatnák őket. Mit szólna a románság ahhoz, ha az ilyen nyilvánvalóan minden arányérzékkel nélküli állapot által kiváltott legkisebb reflexiót is a magyarság Reykjavíktól a dél-tengeri szigetekig hangzó üvöltéssel minősítene nemzeti türelmetlenségnek? Valamiféle magyarellenességnek! – Nos, előbb-utóbb az ülepünkbe rúgnának, és akkor teljes joggal. Szerencsére, a magyarság nem törekszik ily képtelen státusra; amit kíván, követel, az ennél sokkal kevesebb – pusztán önmaga akar maradni.”

A Magyar Demokrata Fórum hetilapjának idei 9. számában „A másság tisztelete” cím alatt jelent meg az idézett szöveg. A cikk, amelynek része, bevezetőben a magyar nemzetiségi tolerancia évszázados hagyományait szemlélteti néhány citátummal és egy kitüntetett adattal, mely szerint 1850–1910 között az ország lakossága csak 58, míg a zsidó lakosok száma 394 százalékkal nőtt.

A szerző ezután a magyar tolerancia tényeire utalva így kiált fel: „És mindezek után még ma is van, aki bennünket tanítgatna türelemre, aki a közösségi összetartozás-érzés legkisebb mocnására is, nacionalizmust kiált. Tiszteljük a másságot! – ajánlgatják.”

A cikk írója most a románságra fordítja a szót, és megállapítja: Erdélyben a románok „magyar uralom alatt 700 éven át románok maradhattak, s most elvárnák, hogy a magyarság két-három évtized alatt adja föl magát.”

Ilyen előzmények után olvasható az itt bevezetőben idézett bekezdés. De ez már aligha a románoknak szól, hiszen a bukaresti tévé képernyőjéről nem tekintenek a nézőre magukat magyarnak tettető románok. És nem a román többség az, mely a magyar kisebbséget „állandóan a másság tiszteletére oktatgatná”.

Itt bizonyrólunk, magyar zsidókról beszél Sebestyén Béla. Mi vagyunk a címzettjei az intellektusnak, hogy „előbb-utóbb az ülepünkbe rúgnak”. Bennünket figyelmeztet cikke befejező részében is: „... a másságra való jog nem foglalhatja magába a mi egyéniségünk semmibe vételét, ármányos eszközökkel való letiprását”. És ezt korántsem azért mondom, mintha találva érezném magunkat, mintha indokoltnak látnám Sebestyén Béla méltatlankodását. Csakis abból következtek, hogy az adott összefüggésben más címzettje logikailag nem lehet a szerző intelmeinek. Végére a cigányokra nem utalhat, ők igazán nem birtokolnak „aránytalanul nagy helyet” a magyar kulturális életben. És nem utal hazai németekre, délszlávokra, szlovákokra sem – az ő kulturális térfoglalásuk nem szokta felmérés vagy vita tárgyát képezni.

A magyar zsidóság kulturális befolyása viszont köztudottan és hosszú évtizedek óta ingerli a társadalom egy részét. Ez a rész valamikor, 1920 előtt vagy az utána való húsz évben magától értetődően megvallotta antiszemita mivoltát. Boldog idők, amikor még egyszerűek voltak a dolgok! A mai bonyolult viszonyok között illet nem illik elismerni. Manapság minden antiszemita azzal kezdi, mennyire becsüli és szereti ő a zsidókat. Csak a második vagy harmadik mondatban rukkol elő méltányos észrevételeivel”, amelyek persze mind „tárgyi alapon nyugszanak”.

„Tárgyi alapon” le kell szögezni: A poszt-sztálinista diktatúrák lényege és természete egyáltalán nem igényelte zsidók közreműködését. Részt vettek a kádárizmus gépezetében, művelődéspolitikája kiépítésében és irányításában zsidók is, és nyilván nagyobb számban, mint ez az összlakossághoz imént arányukból következett volna. De a kulturális élet minden területén, a hatalmi gépezettől függetlenül, a legkülönbözőbb politikai színezetű vagy éppen a politikának hátat fordító irányzatokban is jelen voltak és vannak.

Magyarországon – mint a többi kommunista országban is – párt-diktatúra volt, és ezt túlnyomólag nem-zsidók valósították meg. Ez már csak a statisztikai törvényszerűségeiből is így adódott. A lényeg szempontjából mellékes, véletlen körülmény, hogy itt vagy amott zsidók ültek-e. Ebben az országban sem Aczél György ottléte határozta meg, hogy egy bürokratikus elité legyen a hatalom – még a kulturális területen sem zsidó kulturális maffia? Hogy csak egyetlen példát említsek, Bíró Zoltánt sem Aczél, sem más zsidó származású egyén nem ütötte el attól a lehetőségtől, hogy a kádárizmus végképp lehanyatló korszakában az irodalmi élet miniszteriális feje legyen. És nem **Eörsi István** ajánlotta fel a magyar kulturális miniszternek, hogy távozzék külföldre, ha nem tetszik neki (mi is?, a zsidó diktatúra?), hanem Pozsgay Imre ajánlotta az emigrációt neki.

Hogy mikor melyik funkcionárius kiáltotta ki nacionalista megnyilatkozása a magyar nemzettudat és nemzeti méltóságérzés valamely jogos megnyilatkozását, arról nincs statisztikai feldolgozás a kezemben. Mi, demokrata magyar zsidók feltétlenül elismerjük és kívánatosnak tartjuk a jogos magyar nemzeti büszkeség megszólalását, a magyar azonosságtudat erősödését. A megszülető demokratikus rendszer teret nyit majd a magyar kultúra különböző színezetű képviselőinek a kibontakozásához – remélhetően minden korábbinál nagyobb mértékben. Ebben a magyar kultúrában mi, magyar zsidók sajátos szint és – hisszük – eddigi hozzájárulásunk folytán is nélkülözhetetlen elemet képviselünk. Senkinek a helyét nem foglaljuk el: a kultúra egyetlen területén sincsenek számozott helyek.

Visszautasítunk tehát minden olyan hangot, mely rajtunk és éppen csak rajtunk próbálja számon kérni a bukott diktatúra bűneit és mulasztásait, és amely bennünket a “törzsökös”, az “igazi”, a “tisza” magyar kultúrától és mentalitástól idegen elem gyanánt numerus clausus korlátai közé szeretne szorítani. Az “ülepen rúgásról” már nem is beszélve.

G. Gy.